

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

STRAHOVICE (okr. Opava)

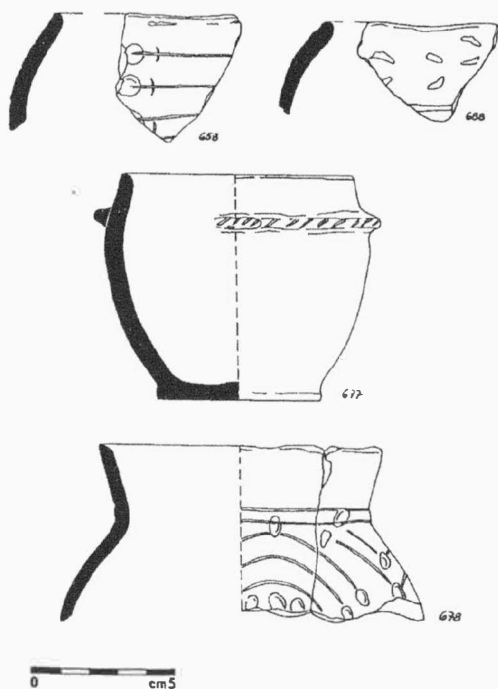
„Panské“. Neolit - LnK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl v katastrálních územích Chuchelná a Strahovic (polní trať „Panské“) vyvolán zemními pracemi, které byly prováděny v souvislosti s pokládkou dálkového optického kabelu. Zemní práce byly zaregistrovány odborným pracovníkem archeologického oddělení PÚO 26.4.1998. Vizuální kontrolou výkopu bylo zjištěno, že zde bylo narušeno značné množství zahloubených pravěkých objektů. Z tohoto důvodu byl ve dnech 29.4. - 3.7.1998 proveden na lokalitě regulérní archeologický výzkum. Ten se zaměřil na sondáž, vzorkování a dokumentaci vybraných narušených objektů. Z celkové počtu 49 narušených objektů bylo sondováno celkem 26.

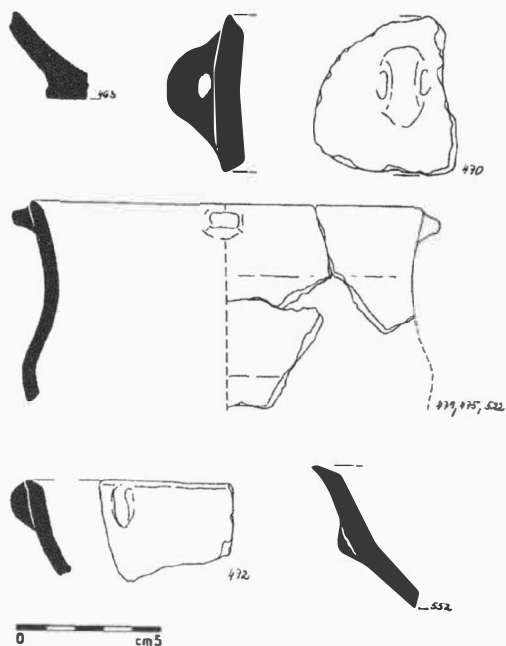
Lokalita se nalézá na výrazné terénní vlně, sestávající ze dvou samostatných vrcholů, které jsou odděleny mělkým sedlem. Právě tímto sedlem probíhá katastrální hranice obcí Chuchelná a Strahovice. Vyšší vrchol (272 m) leží na území Strahovic, nižší (270 m) na území Chuchelné. Lokalitu protíná státní silnice, spojující obě zmíněné obce. Výkop pro dálkový optický kabel byl veden paralelně s touto silnicí - cca 10 m od její sv. krajnice. Cca 500 m dále na severovýchod je státní hranice s Polskou republikou. Směrem k uvedené hranici klesá terénní vlna pozvolně, směrem opačným, tj. na jihozápad, pak podstatně strměji. Svah na této straně končí v zářezu hezejmenného potoka.

Geomorfologicky lokalita náleží k oblasti Slezská nížina, celku Opavská pahorkatina a podcelku Hlučinská pahorkatina. Matečním geologickým podložím jsou zde pleistocénní vodněledovcové písky a šterky sálského zalednění, na které nasedá sprašová hlína z období würmu.

V počáteční fázi výzkumu byla pozorně ohledána zemní rýha v celé polní trati mezi okrajem obce Chuchelná na jedné a okrajem obce Strahovice na straně druhé. Na obou stěnách výkopu se dobře značily jednotlivé pravěké objekty, jejichž největší hustota byla podle očekávání zaznamenána na obou temenech terénní vlny a v mělkém sedle mezi nimi. Tady je také možno lokalizovat sídelní centra obou pravěkých kultur, jejichž hmotné pozůstatky zde byly nalezeny. Jedná se o kulturu s lineární keramikou a kulturu lengyelskou. Povrchová prospekce zkoumaného polykulturního sídliště ukázala, že je situováno po obou stranách státní silnice, těžiště se však zřejmě nachází mezi ní a státní hranicí. Pozorováním situace v zemní rýze pak bylo zjištěno, že intenzita výskytu objektů na obou svazích

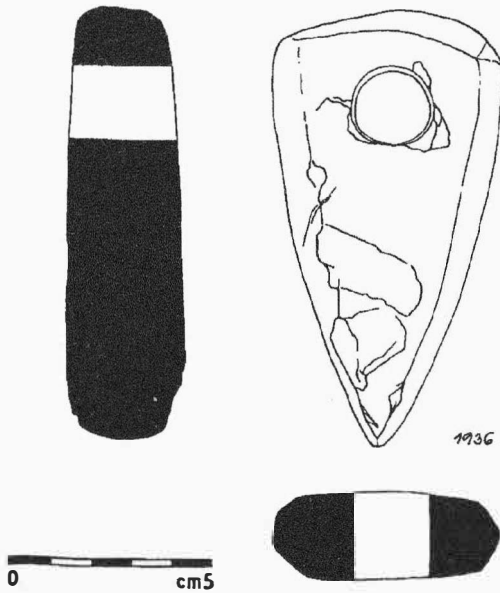
Obr.1. Strahovice (okr. Opava). Výběr keramiky ze sídliště - kultura lidu s LnK. Keramikauswahl aus der Siedlung der LBK.

Obr. 2. Strahovice (okr. Opava). Výběr keramiky ze sídliště - Hornoslezská lengyelská skupina. Keramikauswahl aus der Siedlung der Oberschlessischen Lengyel Gruppe.

samé (a samozřejmě také v její blízkosti) se vyskytuje značné množství morénových pazourkových valounů, které sem byly zavlečeny v době sálského (250 000 - 120 000 let B.P.), resp. již elsterského (400 000 - 300 000 let B.P.) glaciálu. Z hlediska případného importu nejsou ani příliš vzdáleny zdroje silicitu surovinového okruhu Krakovsko - čenstochovské jury. O tom, že se na lokalitu dostávala surovina z podstatně vzdálenějších oblastí, svědčí nálezy drobného čepelovitého úštěpu z obsidiánu (obj. č. 1), jehož nejbližší zdroje se vyskytují na východním Slovensku a v Maďarsku.

Typová škála nalezených štípaných artefaktů je poměrně bohatá. Vedle nejpočetněji zastoupených čepelí se vyskytovaly i škrabadla (nejčastěji opět čepelovitá), drasadla, rydla, vrtáčky a trojúhelníkovité hroty. Čtne byly i nálezy mikrolitických nástrojů - nejčastěji trojúhelníkovitého a trapézovitého tvaru. Kvantitativně nejpočetněji byly ovšem zastoupeny odpadní úštěpy (debitáž) a zbytky vytěžených jader.

Obr. 3. Strahovice (okr. Opava). Nestratifikovaný nálezy z povrchové prospekce sídliště - kamenná sekera se symetrickým ostřím, zaobleným týlem a měkce hraněnými boky. Streufund. Steinaxt.

Kategorie kamenných broušených nástrojů je na lokalitě reprezentována zejména výše citovanou vrтанou kamennou sekerou s dochovanými pracovními stopami na symetricky zabroušeném ostří. Ostatní broušená industrie je dochována v silně fragmentárním stavu.

Kromě uvedeného materiálu vydaly některé objekty sídliště i další kamenný inventář, zejména fragmenty hrubozrnných brousků a zmotěrek se stopami oteru, vyskytly se i kamenné podložky, otloukače a pochopitelně rovněž blíže nedefinovatelné kameny.

Pavel Stabrava, PÚ Ostrava - arch. odd. Opava

Literatura:

Janák, V. 1990: Východoevropské elementy v lengyelské antropomorfní plastice na Moravě a ve Slezsku, in: Pravěk a slovanské osídlení Moravy, Brno, 26-35.

Resumé:

Strahovice (Bez. Opava). Neolithikum - LBK, Lengyelkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

URČICE (okr. Prostějov)

„Hájové“. Neolit - LnK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Plní trať „Hájové“, ze které pocházejí významné archeologické nálezy z působení A. Gottwalda, přirozeně navazuje na trať „Sedliska“. Archeologické nálezy se nacházejí v rozpětí archeologických výšek 280-310 m n. m. Podloží je zde tvořeno sprašovou návějí. Pod ní bylo zachyceno nové ložisko třetíhrodních písků s množstvím fosilií a pod ním i skála, tvořená kulmskou břidlicí.

Při budování středotlakého přivaděče plynu zde bylo zachyceno na 20 objektů, které reprezentují průřez sídlištěm fáze Ia, Ib a Iib moravské lineární keramiky. U starších fází sídliště je na keramice charakteristický oběžný styl výzdoby (obr. 1:1), tvořený širokými hlubokými liniemi, bez okrajového pásu výzdoby. Mladší fázi sídliště reprezentuje rozvinutý až degenerovaný styl výzdoby, který předchází vlastnímu železovskému vývoji (obr. 1:2-3). Objekty kultury s moravskou malovanou keramikou náleží mladšímu stupni, z největší pravděpodobností fázi IIa.

„Sedliska“. Neolit - LnK - železovská fáze, KVK - IV. fáze. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na výrazné potoční terase s mírným východním a jižním sklonem, která je z jižní strany vymezena potokem Hranečnicí, se podařilo v rámci budování středotlakého přivaděče pro obec Alojzov zachytit, zdokumentovat a případně prozkoumat 25 zahloubených objektů a ve dvou místech i kulturní vrstvu z různých období pravěku. Nadmořská výška trati je v rozmezí 250-280 m n. m. Podloží je tvořeno